Antimoniũ / — Piper nigrum
Anacardi / — Ruta agrest
Calx [et] Crisstum — [struck through] Sal gemm
Flos eris / — Sal aromaticum
Castoreum — Mar / Sulph vivum
Spauc — Euforbium
Petroleon — Auri leum
Piretrũ /

Comentum

Columpna quarta ē de sictis in gradu quarto
Antimoniũ: sumptum cum ovo sorbili / valz ad tussim
Calx. flos eris — hec tria / pñt data Crisstum — lentosflatuas / h[...] tante /
Anacardi non dentur p[er] se /
Castoreum succo in tertio gradus valut / pillas diacastoreas /
Salarmoniacũ / cum quo aurũ clarificatur /
Sulphur ex fumo cuius panni d'albantur / bis glutinum / cum ovo. datur / d psilium / d'flatus sup habundancia / impulmon /

Tabula xii De valentibus con venenum / Cam primum /

Herba palisis — Menta
Vicetoxicum — Lactucella
Genesta raphanus — Orobus / ruta
Raphanus — agreste
Catariacum — Alliũ / [struck through] scordion
Aristol lo[nga] [et] ro[tunda] — Vitreleum
Genciana / — Gum arcepes
Pionia — Columbina
— Caro tyrs /

Comentum:

Tabula ultima / que co[n]tinz columpnas. iiij / q[ue] etiã hñt valitura contra venenũ. Vn medicina / ex hiis herb et certis inter / ultra / [et] citra / [struck through] plecti et docte confecta / sedm ep doctet mgr salerno prĩmia / sui efficacia / [et] allipsin tyriaca / meruit appellari / ut athanasia in mortal. quia valz con motem / Et sicut quibz opiata / pt accusit sola requirem / Si vero no heat opiatas / opare cum solis herbis / dando cad microspell / ut in vino / ut quibz modo pñt sumi / [et] cum vini gmiste & valebunt tyriaca / [et] qualibz aliaz opiatam / si sup locum mõ sum. noli herbas illas cataplasm. Herbe iste sũt herba palisis. i. pmula veris [...] siz herba sancti petri. Paralisis dr quia valet ad paralisim / quibz modo sumpta [et] ad limore expressione / ubi cathaplasmã /
Vicetoxicũ
Katanatũ [et] vermicũ conbustum / fugat omnia venenosa / si domus inde sub fumigetur /
Rasura etiam data in potu. occidit lumbricos /
Aristologia longa [et] rotunda. pulvis utriusqz. consolidat / carnes putrefactas glutinit /
Genciana valz ad vermes ubi cumqz sint /
Pionia collo suspensa / valz epilentis
Menta cum allio trita / [et] cataplasmata et pos receptam / similiter valz con venenũ / Mgr salernus ita liberavit multos a morsu tarente. Aliq modo sedes a tarenta / ponitur in lecto in loco publico / ut omis transeuntes moveat illum. [et] alium celesting dedit ictum / deponatur. [et] erit liberatus
Asphanius archieps / dabat mentã cum aceto / con. lumbricos /
Orobus agrestis nisi ponatur intyriacam / sta [...] loco /
Allium agreste. i. scordeon plus valz con venenũ / quã domesticum /
Lanceola. i. lingua avis / ut lanceolata / s. species plantaginis / cuius sunt ... / ... cum tyriaca datus / succus lanceole / ut lanceolate / consolidat inbro ...ora /
Lactucella herba est / ad quam mustela morsa / a serpente refugit

a[d] q[ua]m una quaeqz alia /

et ad luctam contra serpentem tuta redit. Si tyriaca bona detur galline illam occidit. galli non, tyriaca venenosa est. Et si statim post datam tyriacam dederis ei sucum lactucelle liberabitur. Quinimmo tantum de sucu tyriaca tantum humectat lactucella. Unde mulieribus consumptis post febrem multum confert.

Ruta occidit basiliscum sicut alibi diximus.

Corallus albus et rubeus si portetur in collo portans non mordebitur a serpente. sed melius est si pulvis eius bibatur. quia qui bibit tutus est inter serpentes. Pulvis coralli consolidativus est. Unde valet dissinterie ad hemorroidas (?) et hemoptoi.

Vitreolum ita acuit tyriacam sicut dyagridium vel aliud laxativum. solum etiam vulneri appositum sanat vel cum qualibet podagrarum herbarum apponatur.

Vitriolum valet contra venenum quia omnem venenositatem extrahit ad cutem. Vitriolum super omnia stringit. Unde dissinterias valet datum quibus modo. Vitriolum apostematibus lanitibus suppositum cum armoniaco vel aliquo adherente vel saltem cum visco quercino extrahit exterius ab intus. Notandum quod vitreolum debet comburi in tegula. Si feces passides terrestres cum vitreolo et albumine ovi et eas in fornace decoques contrahunt inde colorem.

Elixirium (?) arab. valet ad ragadias gingivarum et labiorum. positum in vino dulci et mucillaginescat pulverizatum et appositum parabitur (?) ... si prius in tegula torreatur.

Pes columbinus herba que in iuvenibus venenatum mire mundificat et super cataplasmata. Item terra ... cum herba herpetem cingulum et dextram [illegible] impetiginem et statim evanescit. Item terra unde carnem sanam et statim pustulabitur. Item in oleo ... bene mundo coque pedem columbinum bene renovando ipsam herbam usque dum bene rubescat et cum oleum ... sophisticatum.

Caro tyri serpentis vel marini cataplasmata loco morso. Pos etiam recepta fugat venenum. Si non habes carnes tyrorum pone in troiscos de tyro distemperatos cum vino. Et si non trociscos habes recipiantur pos vel cataplasmentur pisces illi qui dicuntur castaldelli, similes sunt piscibus acubus sed non sumantur in nulla quantitate sunt enim calidissimi.

Herba ciceris cum quando fugaret serpentem ad herbam ciceris prius misit se occidi quam intraret. Argumentum huius rei est. Quia foramen latebre serpentis cum herba ciceris prius premittet se mori quam procedat.

De valentibus contra venenum C

Gallina fissa	[illegible]
Gallus vel pulli	yperycon
Columbini silvestres	Euforbium
Fistici (?) pinee [illegible]	Cardamomum
Galline vive	[illegible]
Ciclamen	pix liquida

Tapsa barbassa

Commentum:

Ultima pars secunda similiter est de valentibus contra venenum. Gallina viva scissa per medium vel spinam abiectis intestinis vel gallus vel pulli columbini similiter scissi super locum venenatum apponantur. Huius rei argumentum est quia si aliqui peditorum ponantur super herpetem estiomenum quod a quibusque ... loco ... patientis consumuntur [illegible]. habent enim animalia hec virtutem attrahendi venenum ab intus. dicuntur autem valere contra venenum vel quia extrinsecus attrahunt illam calorem venenositatis vel quia confortat calorem.

naturalem qui confortatus fo-
tius expellit venenum. Caliditas
enim qualitas vivificativa est
et frigiditas mortificativa. Magistri
salernitani acceperunt unum ser-
vum mortuum ex tasu in fimo sta-
buli posuerunt usque ad gulam et sic
reuixit. Animalia si posuissent eum
in ventre alicuius alius ut thauri
vel equi vel huius similiter liberaretur
ex hiis enim appositionibus confor-
tatur calor [illegible] naturalis qui quasi sopi-
tus seu mortuus erat. Item
Podicatus culus gallinae vivae
ponatur super morsum spennat-
us et si quasi vestigium [illegible] veneni
remaneat scilicet lividitas vel viri-
ditas post unam gallinam alia
ponatur donec dolor et color recedat
et tumor removeatur. Item si
quis mordeatur a cane rabido
statim ponantur super locum mor-
sus pili canis rabidi vel canis
rabidus fissus per medium cataplasmetur
vel aliquod membrum eius.
Item si mordeatur a serpente
pone super locum morsum serpen-
tem qui momordit. scissum per me-
dium abscisso capite et cauda.
Notandum quod serpentes et canes habent
venenum in lingua. Unde abstracta
lingua sine nocumento possunt te-
neri. Item notandum quod haec adiu-
toria valent dum vulnera sunt
recentia postea valent.
Ciclamen. Succus ciclaminis in-
iectus naribus purgat cerebrum
a flate. Ciclamen valet ficosis et
ad quoslibet humores purgandos
sumptum etiam in pessariis. stomachum
calefacit et confortat et omnem
ventositatem educit.
Ypiton sicut rustici qui volunt
castrare alphearia cum unguant
se et fricant cum succo malue
ne pungantur ab apibus. sic qui- (qua)
dam vero per loca fruticosa in quibus
suspicantur esse serpentes ypiton

comedunt in pessulis et in manibus
portant et si forte serpentem inve-
niunt audacter rapiunt in ma-
nibus sine nocumento.
Tapsus
Barba[illegible] (sub) positus in gurgite tap- (astringit)
sat aquam et pisces facilius capiuntur.
Similiter tapsat humores. Unde
magis resistat veneno cataplasmetur
et per os detur Lactucella vel cardus
benedictus vel alia talia.
Euforbium sumptum per os cum
ovo sorbili liberat pueros a [illegible] qui (scrofulis)
nascuntur in pedibus circa membra
per toto. Si laves membrum et solutum
de aqua de coctione fabarum et
in ungas unguento de argento vivo
et extincto cum saliva ieiuni sa-
nat. Si lavas cum aqua decoctionis
rosaginis similiter valet. (rose canine)
Cardamomum quod confortat ca-
lorem naturalem vel cardamum id est
nasturtium.
Pix liquida et picula. Picaria id est
tyriaca. Data enim cum vino
potenter fugat venenum. Exterius
utiliter ponitur in allopitia in stabie
et exitu ani. Haec omnia praedicta magis
recepta valent contra venenum tam
exterius cataplasmata quam valent.

De valentibus contra venenum
Capitulum xxiiii

Olimpia tertia similiter
et de valentibus contra venenum

Semen ati	Vesimi strix (ystrix)
Eruca	Testiculi [illegible] (azini)
Lupinus	[illegible] assi siccati
Sal tostum	et bibiti / salvia
Radix gencianae	la[illegible] (lamina)
Radix cathe	Castoreum
Se bruscia	Sulphura / flamula
Spagi	Carica / pimperny
balsamus	Tamariscus / pulegium
Nuces congestae	Nepita / yria
Sucus citrigli	priom arua
(Sag) [illegible] eporus	pimpinella [illegible] (pibre)
Carastine	Vetrabit
Extractus testiculi	Chim

Citonium

Oxizimpna tercia sile ȝ
d' valētibus contra venē
Semē ut' Citrum quadru
plicis ȝ sube Cortex aut ca est 4
sic Pulpa fri. 4 hu. Acetū. fri.
4 sic Semen ca et hu
Acetum illud valȝ contra venenū
calm ⸗
Semen valȝ contra venenū frin
est enim diureticum. absigit mu
dificat humiditatem Unde si
venenum detur mab ul' potibȝ
Citrum quolȝ mō sumptum valȝ
Cruca calā ȝ. 4 valȝ contra vene
nū frin quolȝ modo sumpta de
domestica intelligendum ȝ
Lupulus hba ȝ que valȝ brodium
ad purgandū lumbos Sz notand
q si resolutiones cride 4 sicce 4
parum flatice apparent in urina
tunc non ȝ danda brodca Magis
enim excoriaret lumbos 4 renes
Sz si resolutos fuint grosse 4 valde
flatice tunc brodca data confert
Lupulus aut qn̄ det dat. pone cū
sup carbones ut aliquantulum asse
sicut brussus 4 spagus 4 comede
cum sale
Sal tostum si detur p os. non
valȝ contra venenū Ponitur
ergo sup volnus venenati. sicut
si quis vulneretur cum sagitta
venenata cum saliua ul' cum
flomo q' inimicus in cantus po
suit more 4 sic venenū pacisset
tunc sal tostus ī pulue positus
confert in vulnē Siquis vult
scire utrum sit febricitatus ī mi
nuat si in aprili ul' madio 4 sā
guine coagulato aspgat illum
sale trito si post horam stingēt ille
fetet. sanet ille eo ȝ sanguis fe
briet Si aut non non
Porrum aliud sectiuū Aliud
satiuū Satiuū magis ȝ medicinale
2folia ergo porri satiui aspge oleo
4 modico sale tere parum de
inde involue in folio caulis
ul' planta pgne subprunis 4
coque Deinde exprime liquoȝ
mitte in aurem vindosam
Item pone sup locum venenati
porum tritum cum sale
Item barbe porrorum espellate
valēt adussum 4 raucedinem
uocis ex viscoso flāte factam
Item barbe porroꝝ tte cum oleo
4 sale valēt ad actos ficus 4 co
dilomata cataplate desup
Atre collectiones cum. atrica dicu
Molles vero ficus Rotūnde con
dilomata. Notandum q' cepa
facit eadem que 4 porrus excepto
q' cepa magis mollificat porū
magis attrahit
Radix gruis que facit homines
exuiuare Salintainet dicitur
ouū comestum sine sale pgt emnū
facit malum Siquis go come
dit oua in magna quantitate Un
humores corumpuntur 4 inve
nenentur Radix comesta libat
quidam hebat labium valde tu
mens 4 nige Salernus posuit
ibi dyptomū 4 tumor recepit d'
inde apposuit radicem tritam.
4 exiuit vmis longus ad instar
digiti 4 eger libatus est
Radix raphani. het easdem virtutes
quas radix gruis Un utercp ille
borg pt inseri radici raphani ul
radici radices gruis 4 cum p ali
quot dies ibi steti ita potis uti ill
radice ad quodcumcp decas uti illo
Siquis pgt acceptam medicina
non potest assellare radix rapha
ni bulliat diu in aceto 4 bibat
acetum illud 4 statim assellabit
Semen spagi
Semen brusti simul tritum
4 magna commixtū si bibatur cu
illa valet contra venenum 4 s
cipue qn̄ quis in veneatur exo
leandro
Oleander s arbor d' qua fiūt
faciat venu 4 asset si carnes

Insrabie capitis coquat cum sada sedra
4 hiq recepta 4 hiq valet coctio cataplata pvalet

Et eas comedat. statim morietur

Balsamus per os receptus et per nares infectus. accelerat partum et humores venenosos educit. et quartanam dissolvit et non consumit. Unde confortativus est.

Nuces gimeste. faciunt homines dormire. ut ergo valeant ad venenum patiens commasticet ipsas dentibus et ponat in loco morso a serpente vel cane rabido.

Bucius citri

Bucius citrangli Citrum et citringlin quasi eiusdem sunt nature et eiusdem virtutis. mang mundificant spiritum tinctum detingunt. Unde cognoscite quod similiter detingat et abstergat humores venenosos.

Sangwis leporis. potatus contra venenum. fugat illud. post venenum datus non tantum ante. Unde siquis timet ne veneneretur in cibo. bibat ante cibum sanguinem leporis. valet etiam sanguis ille contra venenum asina

Lac asine sumatur contra venenum eodem modo quo sanguis leporis.

Siquis mingat sanguinem. bibat lac asine tepidum cum ysopo. dicitur autem valere contra venenum quia valde confortat membra. et non permittit ea a veneno dyssolvi.

Bectinus gimestis. confortat virtutem retentivam. et ideo dicitur valere contra venenum.

Fel capri sumptum cum ovo vel quolibet modo alio. valet ad dissinteriam et omnem corporis rupturam.

Istrix i. porcus spinosus. valet contra venenum

Testiculi ursini. siccati et bibiti vel comesti vel loco venenato suppositi valent.

Testiculi asinini

Testiculi cervini eodem modo

preparentur. Que reddunt membra fortia contra venenum

Testiculi hircini omnis est testiculi valent contra venenum. Unde dantur utiliter senibus coire non potentibus. Idem faciunt testiculi arietini.

Os de corde cervi datum cum vino ante tempus. aufert tempus et si ante venenum os de corde cervi sit sumatur. venenum postea datum non nocebit. ~~...~~ In loco eius potest poni rasura de cornu cervi. Dicitur quod si spina que invenitur circa testiculos vespi defatigati vel cervi vel asini vel equi administratur cum vino et vinum illud detur ad potandum homini potatori. homo ille bibitorem mensem abhorrebit vinum.

Item pone anguillas vivas plures in vase in quo sit vinum et dimitte ibi donec moriantur et da vinum illud ad potandum potatori et abhorrebit vinum per totum annum.

Salvia cocta cum vino. si vinum illud bibatur. valet contra auream et quamlibet aliam opiatam in passionibus rubeorum amatorum. Salvia cicatrizat et consolidat. Unde pulvis salvie combuste ponitur utiliter in cancro vel in cancrenis unguinarum. Legitur cur moriatur homo cum salvia crescit in orto. physica miratur. Dicitur quod crapaldi veniunt ad salviam et ad pedem salvie vomunt venenum et mordent salviam. Unde salvia inficitur et veneniatur. Et folia eiusdem salvie morsa a fratre salernitanorum mortem sanctiat aliquantulum desiccantur. tales ergo salvia mortifera est. Sed illa que habet folia valde viridia et vigorosa. bona est.

Castoreum cum aliquo odo

calido distemperatum / et in unctu membro paralitico / facit febre particularem in membro illo / et confortat membrum /

Castoreum pulverizatum et loco venenato superaspersum / valet contra venenum / suppositum sub lingue paralisim eius solvit / receptum valet contra venenum serpentum /

Huius meta methodi perlige in castoreo / Nunc neque ingenium galerius plura dicere neque provincial pirathenes plura scribere proposuit / fimo ergo lassitudinis rivulum hic stagnare / scilicet fecimus /

Explicit commentum in tabula intersecta feliciter :

A

1 i Adrantos
2 Agaricus
Anacardi
Affodillus
Aloe epaticum
Aristologia longa et rotunda
Aloe scotoriense vel uncot
Apozima radicum
Armoniacum
Asafetida
Apium
Ameos
Amomum
Anetum
alexandrinum
Apes usta
Allia tuta
Acarus
Adrantos
acedula
auripigmentum

B

i borax
borago
2 bronia
baccara ferri
brustus
Balaustia
bor

LANDES-
UND STADT-
BIBLIOTHEK
DÜSSELDORF